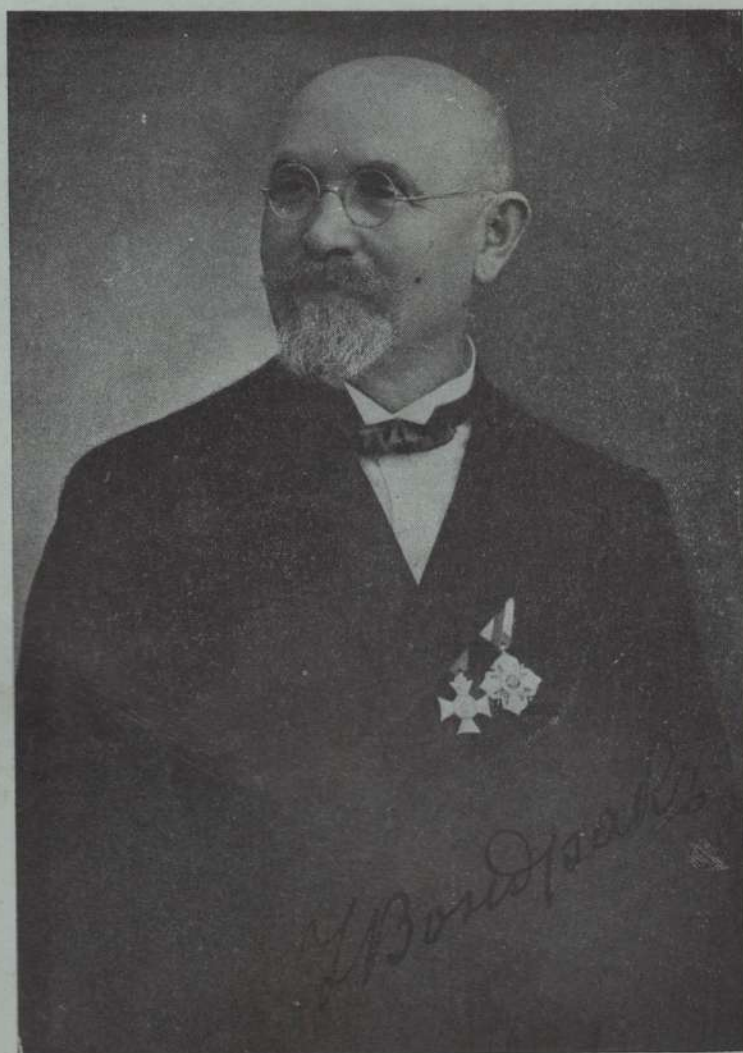


ЮБИЛЕЙНА КНИЖКА МОДЕРНО СТОЛАРСТВО



Посвѣтена на
Г-нъ ЙОСИФЪ ВОНДРАКЪ
по случай 30 годишната му
дейность — 1889 — 1927 год.

МОДЕРНО СТОЛАРСТВО

МЕСЕЧНО СПИСАНИЕ
за вътрешна мебелировка и деко-
раторство, тапицерство, ръзбарство,
стругарство и строително столарство.

ГОИДНА
III-та
1927

КНИЖКИ
VII и VIII.
септември и октомври

Редакционенъ комитетъ:

Б. Бижевъ, И. Вондракъ, Хр. Трифоновъ
и Юрд. Юрдановъ.

Администраторъ: Ив. Рашевъ.

Годишенъ абонаментъ 150 лева предплатени.

Редакция и администрация при Държ. Срѣдно Столарско У-ще въ Русе.



АРХИВ НА ДАНИЕЛ
РАДЕВ
и.р. Вондракъ

ЙОСИФЪ ВОНДРАКЪ
следъ 30 годишната му дейность.

Кратка бележка върху дейността на дългогодишния директоръ и учителъ въ Русенското Държавно Срѣдно Столарско Училище Йосифъ Вондракъ по случай 30 годишния му юбилей.

Дим. Ивановъ.

Красива и благородна черта въ характера на единъ народъ е признателността на синоветъ му къмъ ония личности, които чрезъ своитѣ дѣла сж спомогнали, споредъ силитѣ си, за неговото културно преуспѣване. Съ право и безъ стѣснение можемъ да заявимъ, че на българския народъ не липсва тази ценна душевна черта, която се смѣта за една отъ най-върховнитѣ човѣшки добродетели. Той винаги е бивалъ готовъ да изрази чувството си на признателност за сторено нему добро, за принесени нему услуги и да изплати своята данъ на почитъ къмъ ония, които сж живѣли и работили за неговото благо.

Проява на сжщото чувство е похвалното решение на учителитѣ при Русенското Държавно Срѣдно Столарско Училище да се празнува на 8 ноемврий, т. г., съ подобаващата почитъ, юбилей на тѣхния колега и нѣкогашния директоръ на училището Господинъ Йосифъ Вондракъ по случай 30 — годишната му неуморна дейностъ въ областта на столарското образование у насъ.

По този поводъ ние даваме долнитѣ кратки биографични бележки за добре познатия и уважаванъ отъ мнозина юбиляръ.

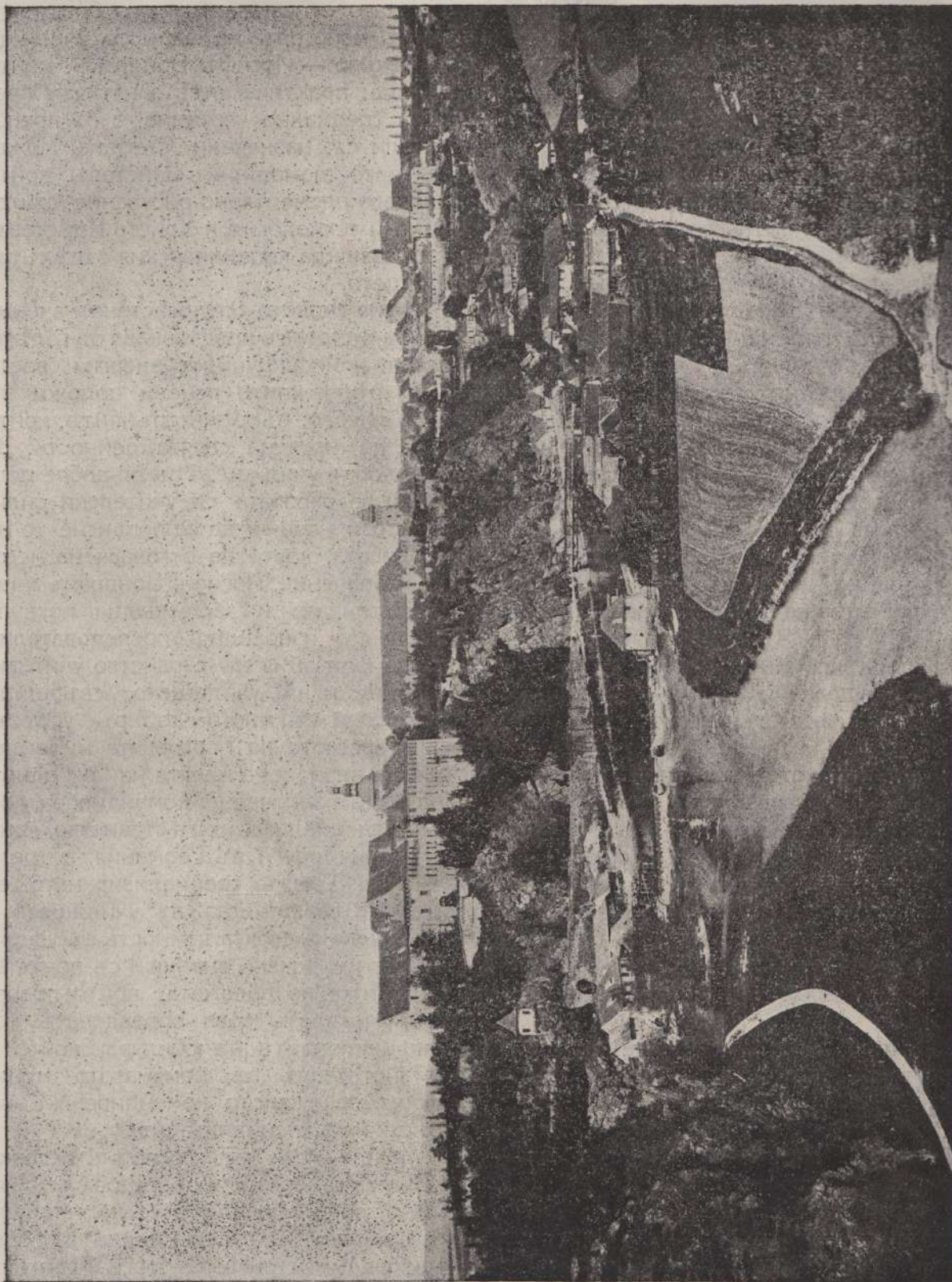
Йосифъ Вондракъ е роденъ на 5 октомврий 1861 година въ малкото, но живописно Чехословашко градче Бехине, разположено на рѣка Лужница. Първоначалното си образование получилъ въ родното си мѣсто, а специалното — въ градъ Линдъ, Горня Австрия, отъ 1874 до 1878 година. Следъ като се специализиралъ по мобилно столарство, отива въ Виена, гдето работи като помощникъ-майсторъ при известнитѣ и до днесъ столарски фабрики на Адолфъ Шпицеръ, Аугустъ Унчетимъ, Рихардъ Лудвигъ до 1885 година. За да попълни своитѣ знания и да обогати своята опит-

ностъ по специалността си, той следва въ Виена вечерни курсове по нея.

Въ 1885 година Вондракъ напуска австрийската столица и се връща въ градъ Линдъ, гдето постѣпва управителъ — майсторъ въ тамошната столарска фабрика на Фердинандъ Щаинпарцеръ и заема този постъ до 15. VIII. 1889 година.

Презъ месецъ юлий 1889 год. той е поканенъ отъ Министерството на Народната Просвѣта (презъ времето на министъръ Живковъ) да дойде въ България и поеме като първостепененъ управителъ — майсторъ ръководството на столарския отдѣлъ при откритата на 9 юлий 1883 година въ село Княжево „Държавна Учебна Занаятчийница“, която си поставила за целъ „да усъвършенствува занаятитѣ въ България по столарството и желѣзарството, като приготвя добри и способни майстори за тѣхъ“. Вондракъ постѣпва на новия си постъ на 1 септемврий 1889 год. и го заема до 1 юний 1895.

Ясно и добре схваналъ трудната задача да модернизира столарството у насъ и чувствайки голѣмата отговорностъ предъ себе си като специалистъ, влюбенъ въ работата си, и предъ Министерството на Народната Просвѣта, което го удостоило съ честта да бжде първия пионеръ на този клонъ отъ българското професионално образование, Йосифъ Вондракъ започва тихо, търпеливо и съ примѣрно постоянство своята скромна, но важна по своитѣ резултати педагогична дейностъ посрѣдъ най-трудни за работа условия. Една голѣма спънка при изпълнението на задачата му е било непознаването на българския езикъ. Затова въ първо време той, вмѣсто съ български езикъ, предъ своитѣ ученици си служилъ съ другъ понятенъ тѣмъ езикъ — езика на ржцетѣ си: той работи



ГР. БЕХИНЕ — ЧЕХИЯ. (Родното мѣсто на юбиляра).

винаги заедно съ тях, за да им даде примѣръ въ работата.

Отъ 1892 г., когато свършва първият випускъ на училището, до 1895 г. излизатъ 4 випуска възпитаници на столарското училище въ Княжево; отъ които едни влизатъ въ живота и почватъ да практикуватъ вече столарството по европейски образецъ, а други се посветяватъ на учителското звание и ставатъ колеги въ работата на своя учител и продължаватъ съвмѣстно започнатото дѣло.

Презъ 1892/93 учебна година „Държавната Учебна Занаятчийница“ въ село Княжево се преименува въ „Държавно Техническо Училище“, въ което вече покрай столарския и желѣзарския занаяти сж застъпени още и грънчарскиятъ и тъкаческо-бояджийскиятъ. Отъ 1894 финансова година училището преминава отъ Просвѣтното Министерство подъ ведомството на министерството на Търговията и Земледѣлието. Последното съ приказъ подъ № 373 отъ 7 юлий 1895 година обявява на всички подведомствени учреждения, че Държавното Техническо Училище въ с. Княжево се раздѣля на 4 отдѣлни практически училища: желѣзарско, грънчарско, тъкаческо-бояджийско и столарско.

Желѣзарското училище отива въ гр. Самоковъ, грънчарското — въ гр. Трънъ, тъкаческо-бояджийското — въ гр. Сливенъ, а столарското — въ Русе съ наименование: „Държавно Практическо Столарско Училище“ и се помѣщава на брѣга на р. Дунавъ въ бившия турски арсеналъ — едно полусрутено, нехигиенично и съвсемъ негодно за целъта дзание.

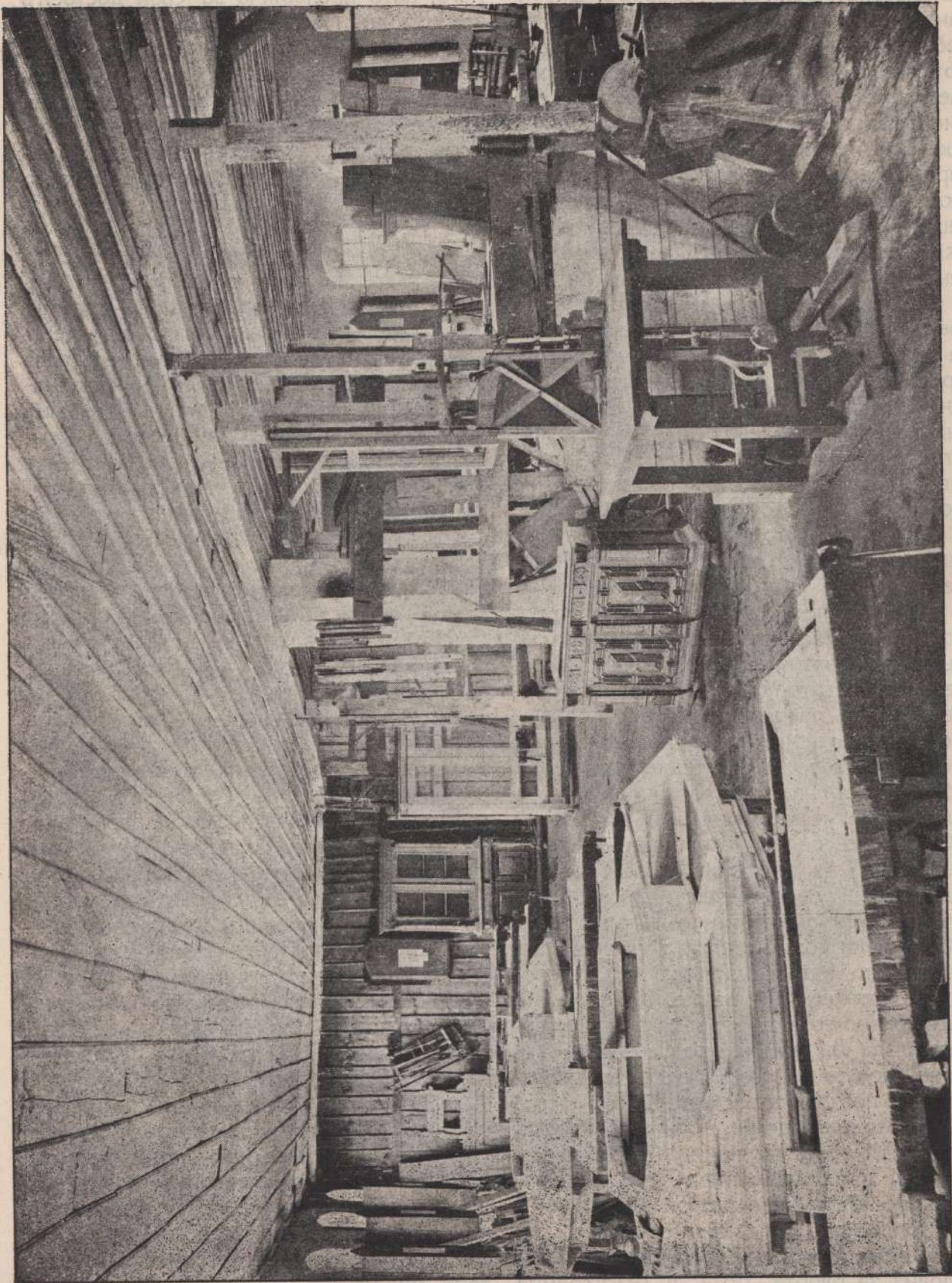
Причината за премѣстването на столарския отдѣлъ отъ Княжевското Техническо Училище въ Русе е била тая, че Министерството на Търговията и Земледѣлието е смѣтало, какво тамъ има най-добри условия за вирѣне и усъвършенствуване на мобилното столарство, за което не се е лѣгало. И днесъ Русе въ това отношение заема първо мѣсто.

Училището се открива на 1 октомврий 1895 год. Тая дата е началото на 12-та учебна година отъ сжществуването

му съвмѣстно съ другитѣ занаятчийски училища въ княжево. Персоналтѣ му е следниятъ: за управител-майсторъ на училището е назначенъ пакъ бившиятъ главенъ майсторъ на сжщото училище въ Княжево — Иосифъ Вондракъ, който ръководи практическитѣ занятия и преподава специално чертание, а за преподаватели сж назначени Стефанъ Ножаровъ като помощникъ-майсторъ, който преподава елементарно рисуване, стилознание и технология, и Христо Кръстевъ, който завежда копаничарския отдѣлъ на училището.

И на новото си мѣстоназначение Иосифъ Вондракъ продължава съ голѣмо усърдие и несъкрушима енергия своето важно дѣло, чиито основи положи въ село Княжево, въпрѣки спънкитѣ, които срѣща по пътя на своята дейность. За да се сдобие училището съ по-добре подготвени за работата си учителски сили, та по този начинъ да се повдигне то на една висота, която да отговаря на неговото назначение, Иосифъ Вондракъ идва до щастливата и заслужаваща похвала идея да се изпращатъ последователно на специализация въ странство учители, възпитаници на училището, свършили учението си съ много добъръ успѣхъ. Министерството на Търговията и Земледѣлието възприема идеята на Господинъ Вондракъ и започва да командирова учители за специализация въ странство: едни въ Австрия, други въ Германия, а трети въ Чехия. Следъ специализирането си учителитѣ се връщатъ въ училището и продължаватъ своята дейность съ увеличени и рзширочени знания и съ по-голѣма практика по предмета, който преподаватъ, и чрезъ това оправдаватъ напълно надеждитѣ на юбиляра, който е ходатайствувалъ въ поменатото министерство за тѣхното командироване въ странство за специализация.

Между тѣхъ сж Господинъ Бижо Хр. Бижевъ, сегашния директоръ на училището, специализиралъ се по тапицерство въ Виена и по специалнитѣ теоретични предмети въ Нюренбергъ, Мюнхенъ и пакъ въ Виена; Иванъ Крачуновъ, директоръ на Рѣзбарското училище въ гр. Орхание, специализиралъ се по рѣз-



РАБОТИЛНИЦА ВЪ с. КНЯЖЕВО, където за пръв път Юбиляра е почналъ учителската дейностъ.

барство въ Берхтензгаденъ (Бавария) до Салцбургъ, Величко Тодоровъ, фабрикантъ въ София, специализиралъ се по мобилно столарство въ Берлинъ, Кръстю Кръстевъ, фабрикантъ сжщо въ София, специализиралъ се по рѣзбарство въ Виена; Михаилъ Антоновъ, директоръ на Софийското Чирашко училище, специализиралъ се по строително столарство въ Нюрнбергъ; Илиа Круневъ, учителъ въ нашето училище, специализиралъ се сжщо по строително столарство въ Нюрнбергъ и Виена и още други учители.

Като ценна заслуга на Йосифъ Вондракъ трѣбва да сметнемъ постройката на голѣмата и отговоряща на целѣта сграда, въ която се помѣщава днесъ Русенското Държавно Срѣдно Столарско Училище и която е една отъ забележителноститѣ на града по своя външенъ видъ, а най-важното по онова, що се твори въ нея. Той съ една достойна за удивление упоритостъ въ продължение на цѣли 12 години праща въ Министерството на Търговията и Земледѣлието рапорти следъ рапорти, въ които настоява да се започне часъ по-скоро строежътъ на новото помѣщение за училището на мѣстото, което Русенската Градска Община обещала да даде още при премѣстването му отъ село Княжево въ Русе. Най-после Министерството отпуска 125,000 лева за построяване на ново помѣщение на училището, и на 22 май 1906 год. се полага основниятъ камъкъ на мѣстото на бившата Русенска стара болница, на улица Александроска. Сградата се привършва въ началото на 1907/1908 учебна година, когато става и премѣстването на училището отъ старото въ новото помѣщение. Който знае, какъ бавно се строятъ у насъ държавни здания, той ще разбере и оцени, каква заслуга има юбилярътъ за изграждането постройката на нашето училище. Въ новото помѣщение Йосифъ Вондракъ като директоръ на училището работи съ радостъ, въодушевление и удвоена енергия за по-нататъшния развой и напредъкъ на столарското образование у насъ, защото вече има на лице по-благоприятни условия за работа. До 1. II 1915 година той продължава да бжде директоръ на

училището, отъ която дата се прости съ него, като препоръча за свой достоенъ замѣстникъ г. Бижо Хр. Бижевъ, и се установи на частна практика. На новото поприще той съ своята опитностъ и солидни знания по професията си успѣва да спечели скоро клиенти, а чрезъ честността и добросъвестността си ги задържа за дълго време — нѣщо, което е важно за всѣки занаятчия или търговецъ.

Но свикналъ съ училището, на което гледа като на своя мила рожба и въ което работи непрекъснато 26 години, той пожела да се върне отново въ него, но вече като учителъ. Министерството го назначи за такъвъ, въпрѣки напредналата му възраст, защото ценѣше заслугитѣ му къмъ столарското образование и познаваше добре неговата енергичностъ, проявена при училищната му работа. И днесъ 66 годишниятъ Йосифъ Вондракъ, който се радва на добро здраве и на единъ щастливъ, жизнерадостенъ темпераментъ, учителствува заедно съ насъ, като върши учителската си работа съ голѣма вещина и съ енергията и ентузиазма на единъ младъ, всецѣло предаденъ на работата си **учителъ**. Йосифъ Вондракъ се ползува съ авторитетъ и уважение всрѣдъ русенскитѣ столари. Изразъ на това уважение намираме въ факта, че той отъ много години има честта да бжде председател на Русенското Столарско Сдружение. Но за да изтъкнемъ всичко онова, което намъ е известно за широката дейностъ на уважаемия юбиляръ, трѣбва да споменемъ още, че той е единъ отъ основателитѣ на необходимото и полезно за всички столари у насъ сп. „Модерно Столарство“ и е единъ деенъ членъ въ редакционния му комитетъ отъ сжществуването му до днесъ.

За отличното владение на професията и за голѣмата му дееспособностъ като управител-майсторъ въ частна фабрика и като дългогодишенъ опитенъ и вещъ директоръ на столарското училище порано въ с. Княжево, а после въ Русе, свидетелствуватъ следнитѣ награди: златенъ медалъ за изложени мобили отъ столарската фабрика на Фердинандъ



ПЪРВИЯ ВИПИСКЪ ОТЪ УЧЕНИЦИТЪ НА ЮБИЛЯРА ВЪ С. КНЯЖЕВО.

Щаинпарцеръ въ гр. Линцъ, Горня Австрия, презъ 1887 год.; орденъ за гражданска заслуга V степенъ отъ Негово Царско Височество князь Фердинандъ презъ 1893 год. и орденъ Св. Александъръ (кавалерийски кръстъ) пакъ отъ Князь Фердинандъ за сътрудничество при устрояването на занаятчийската изложба въ гр. Русе презъ 1899 год., златенъ медалъ отъ всенародната изложба въ Милано презъ 1904 год.; такъвъ отъ Лиежката международна изложба презъ 1905 год. и най-после голъмата награда диплома „Хонеръ“ отъ Балканската изложба въ гр. Лондонъ, гдето е билъ изпратенъ като членъ на комитета по уредбата на българския ѝ отдѣлъ.

Отъ гореизложенитѣ факти изъ дейността на Иосифъ Вондракъ заключаваме, че голъми сж заслугитѣ му, принесени къмъ българския народъ. Поканенъ презъ месецъ юлий 1889 год. отъ Министерството на Народната Просвѣта, Иосифъ Вондракъ идва въ малка България и на 1 септемврий сжщата година поставя на солидни и модерни начала нашето столарство. Презъ течение на 30 години той работи упорито и неуморно за неговия напредъкъ и успѣва да го

издигне до висота, която го доближава до европейското. Който е виждалъ въ странство мобилни изложби, ако е ималъ възможността да посети и изложбитѣ, които нашитѣ столарски училища уреждатъ въ края на учебнитѣ години, ще се е убедилъ въ истиността на твърдението, че мобилитѣ, които се изработватъ въ тѣхъ, въ всѣко отношение се приближаватъ до тия, които се изработватъ въ Западна Европа. Въ своята трудна дейность Иосифъ Вондракъ е намѣрилъ подкрепа и насърчение въ лицето на своитѣ питомци при усилията, които е полагалъ за напредъка на мобилното и строителното ни столарство. И днесъ той съ задоволство и радост може да каже всѣкому: „Чуй бре! Моитѣ момчета (тъй нарича той възпитаницитѣ си, когато дава изразъ на обичта си къмъ тѣхъ) не ме засрамира. Тѣ ме разбраха и продължиха дѣлото ми съ усърдие и съ пълна вѣра въ неговия успѣхъ, като се стараеха да го усъвършенствуватъ? Тѣ работѣха и работятъ още за „културната слава“ на България. Това е моята най-голѣма награда“.

Русе, октомврий 1927 г.

Бележки изъ моя животъ.

И. Вондракъ.

Заедно съ тридесетгодишната ми служба, завършвамъ 53 години време, отдадено на чиракуване, ученичество, майсторство, учителство, директорство и пр. все по специалността столарство. Всичкото това време съмъ използвалъ въ упоритъ трудъ и постоянство, защото, като синъ на бедни родители, бѣхъ оставенъ да се грижа самъ за себе си, което е допринесло много за усъвършенствуването ми въ любимия ми занаятъ столарство. Мнозина отъ моитѣ питомци сж ме питали, какво ще почнатъ, като свършатъ училището, тъй като за обзавеждане на самостоятелна работа се иска голѣмъ капиталъ. „Лесно е“, казвалъ съмъ азъ. „Най-главното е да си усвоите добре занаята и добиете опитность по него. Добриятъ работникъ всѣкога е търсенъ и добре заплатенъ. Не всички, които свършатъ училището трѣбва да станатъ майстори — собственици. Кой ще помага на последнитѣ въ работата? Не всѣки има дарба да ръководи самостоятелна работилница. Единъ май-

сторъ, освенъ добра подготовка по специалността, трѣбва да има и търговски похватъ. Да станемъ майсторъ е лесно, но да останемъ такъвъ е мжчно“. Това сж били и моитѣ стремления въ живота. Преди всичко съмъ се стремѣлъ да се подготвя за добъръ работникъ. Никой пжтъ въ ученичеството си не съмъ се блазилъ отъ мисълта за голѣмство или за нѣщо повече отъ добъръ и вещь работникъ по столарство. Това, което научихъ, дължа, на първо мѣсто, на желанието си да го знамъ и на това, че никой пжтъ не ме е било срамъ да питамъ.

Азъ бѣхъ услужливъ къмъ всѣкиго и съ това печелѣхъ обичта на всички работници и учители, които използвахъ за усъвършенствуването си. Интересувахъ се и отъ най-дребнитѣ нѣща и така успѣхъ да постигна идеала си да стана добъръ работникъ. Този мой похватъ препоръчахъ на всичкитѣ си ученици, чираци и работници, които съмъ обучавалъ или ръководилъ. Дали съмъ допри-



ПЪРВОТО ПОМЕЩЕНИЕ на Столарското училище във гр. Русе (старъ турски арсеналъ).

несълъ съ съветитѣ си полза, ще кажатъ тѣзи, които ме слушаха и следваха. Не мога на това мѣсто да не забележа, че като учителъ и директоръ на училището е можало нѣщо повече да се постигне, ако на дейността ми не пречеа моитѣ съперници.

Съ голѣмо съжаление трѣбва да отбележа, че на свършившитѣ училището липсва желанието да ставатъ работници (калфи). Тѣ мечтаятъ за нѣщо повече, нѣщо по-далечно отъ тѣхното призвание и не могатъ да разбератъ, че, за каквото и да мечтаятъ, пжтътъ за постижение на мечтитѣ имъ е презъ стажа на работническия тезгяфъ. Признато е, че училището, и при най-добре подготвенъ персоналъ, и при най-идеалната програма, не може да даде свършена подготовка, ако наученото въ училището не се свърже съ частната практика. Действително, питомцитѣ на училището срѣщатъ голѣмо затруднение въ частния животъ като калфи или самостоятелни майстори, защото обучението въ училището е различно отъ заведената вънъ отъ него практика; тѣ не сж така експедитивни въ работата си, тѣ не сж конкурентоспособни и нѣкои отъ тѣхъ, като получатъ малка надница или не успѣятъ като самостоятелни майстори, се отчайватъ. Но всички ония, които сж постоянствували, сж се нагодили въ живота добре и днесъ сж съ завидно положение. Макаръ че нашата специалностъ да стои на първо мѣсто отъ развилитѣ се по западноевропейски вкусъ занаяти, все пакъ неможе още да се каже, че на всѣкжде се работи съ последнитѣ технически изисквания, кждето свършившитѣ училището биха

могли безъ затруднения да приложатъ познанията си. Че нашата специалностъ се развива добре въ страната ни, може да се заключи отъ голѣмия напливъ ученици не случайни, изпждени отъ гимназията, или тамъ не успѣли, а отъ такива съ добъръ успѣхъ и съ съзнание да се посветятъ на столарския занаятъ.

Бѣше време въ моето директорствуване, когато въ училището ни идваха само изостанали въ гимназиитѣ младежи и когато се приемаше всичко, каквото дойдѣше. Днесъ не могатъ да се приематъ нито $\frac{1}{3}$ отъ кандидатитѣ. Добре ще е обаче, ако се помисли за тоя кадъръ свършивши не само отъ Русенското училище, но и отъ всички, които броятъ вече 24, за да не се достигне до фаталната грѣшка съ подготовка на професионаленъ пролетариатъ. За малката наша държава открититѣ училища сж много. Нашето селско население е още много скромно въ обзавеждането си и отъ него не може да се очаква голѣма работа за нашитѣ занаятчий столари. Сжжпийтъ животъ е още голѣма прѣчка за пробиване пжтъ на нашиятъ продуктъ и въ селското население, ето защо кризата въ нашето производство ще се чувствува все повече и повече, още повече че съ увеличение работнитѣ ржце не ще се увеличи и производството, а и изгледи за това се не виждатъ.

Написахъ тия редове съ цѣлъ да обърна вниманието на заинтересуванитѣ страни и докато е време да се помисли за изправление на грѣшката. Храня надежди, че ще се намѣрятъ уши, които ще чуятъ, и очи, които ще видятъ истината.

Спомени за юбиляра.

Чуй, бе братко!

Това бѣха обръщенията на тогавашния директоръ къмъ ученицитѣ му отъ 19-йя выпускъ на свършившитѣ Русенското столарско училище, които три години подъ редъ той учи на една нова култура, която по това време бѣше съвсемъ незастжпена.

Обучаваше ни най-нагледно въ тънкоститѣ на нашия занаятъ.

Следѣше зорко за развоя, обучението и държанието на ученицитѣ си вжтре и вънъ отъ училището и се стремѣше отъ всѣки нему повѣренъ ученикъ да излѣзе добъръ специалистъ по столарството, който да бжде полезенъ за себе си, за родителитѣ, които го издържатъ и за отечеството ни.

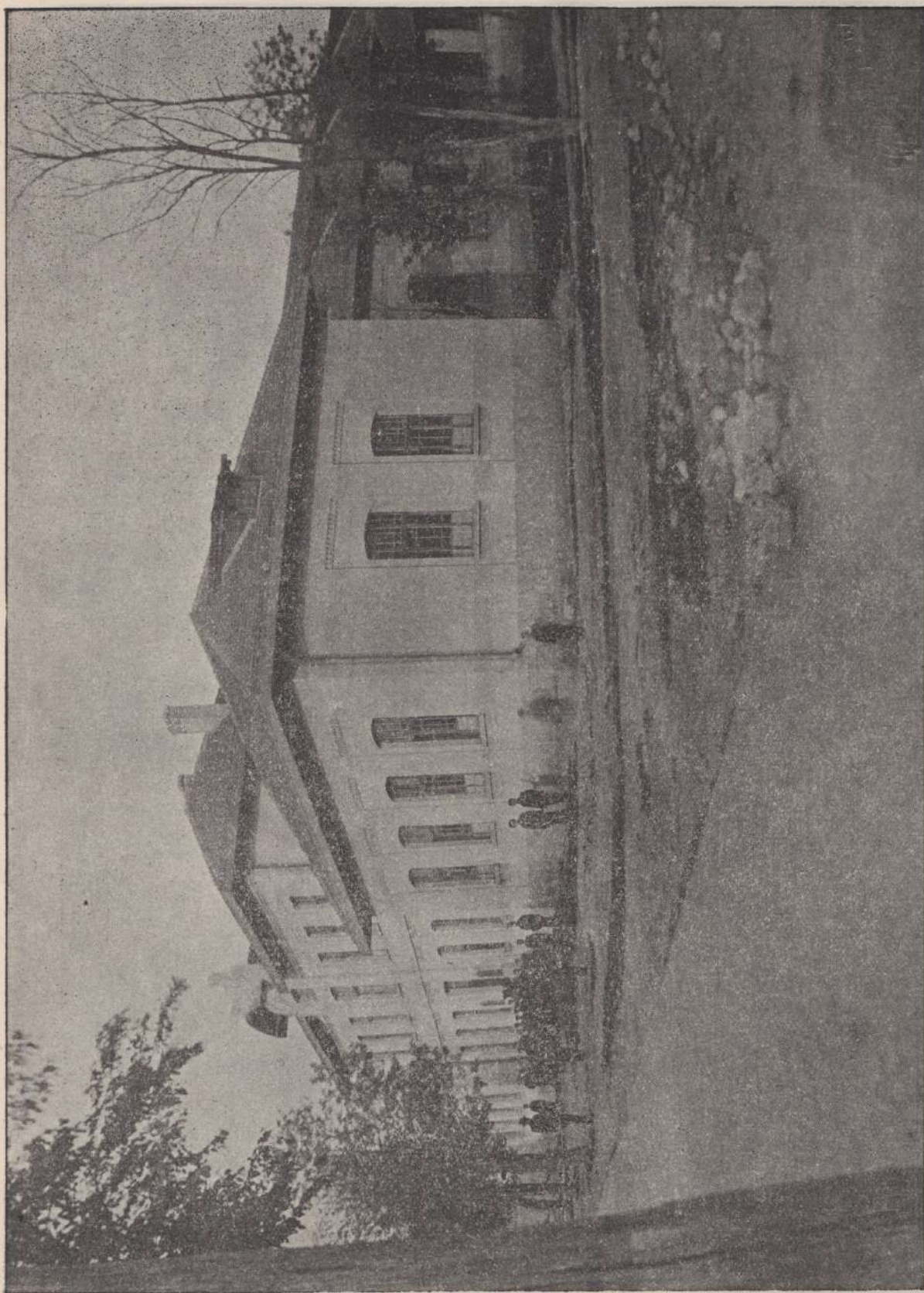
Притежаващъ недостижати отъ никого до сега, практически познания и вещина на единъ рѣдкъ майсторъ, той винаги бѣше уважаванъ и високо оценяванъ отъ неговитѣ ученици.

Всички имаме респектъ къмъ него, и когато по работа трѣбваше да се явимъ при него, другарски си казвахме, че ще отидемъ

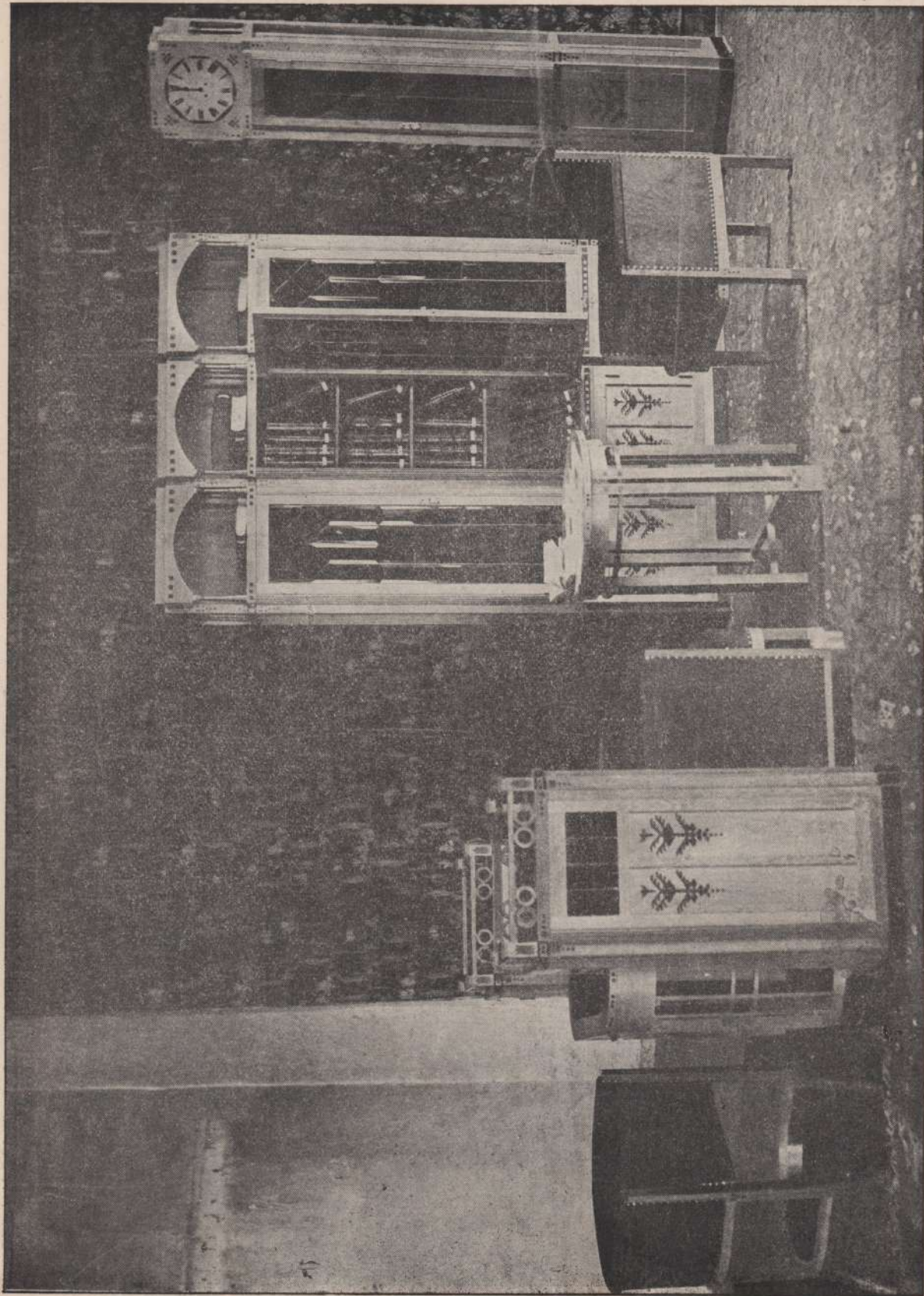
при Братко директора, който винаги любезно и бащински ни напжтваше въ всичко.

За външнитѣ ученици, за да имъ се даде възможностъ успѣшно да завършатъ училището, устройваше ученическа кооперативна гостилница, кждето съ 15 лева месечно получавахме една здрава и задоволителна храна, а сжщевременно се приучвахме сами да си услужваме.

Въ училището тогава се работѣше съ ржчни инструменти и профили. Едвамъ къмъ 1926 година нашиятъ директоръ достави първата желѣзна комбинирана машина, включваща въ себе си: лентаченъ трионъ, фреза, пробивачка и циркуляренъ трионъ, които се караха съ ржчни дръжки отъ ржцетѣ на ученицитѣ. Ние бѣхме предоволни и благодарни отъ този пионеръ на столарския занаятъ, който отъ стжпка на стжпка ни въвеждаше въ оная култура, що той отдавна притежаваше като специалистъ, дошелъ отъ своето тогавашно отечество Австро-Унгария.

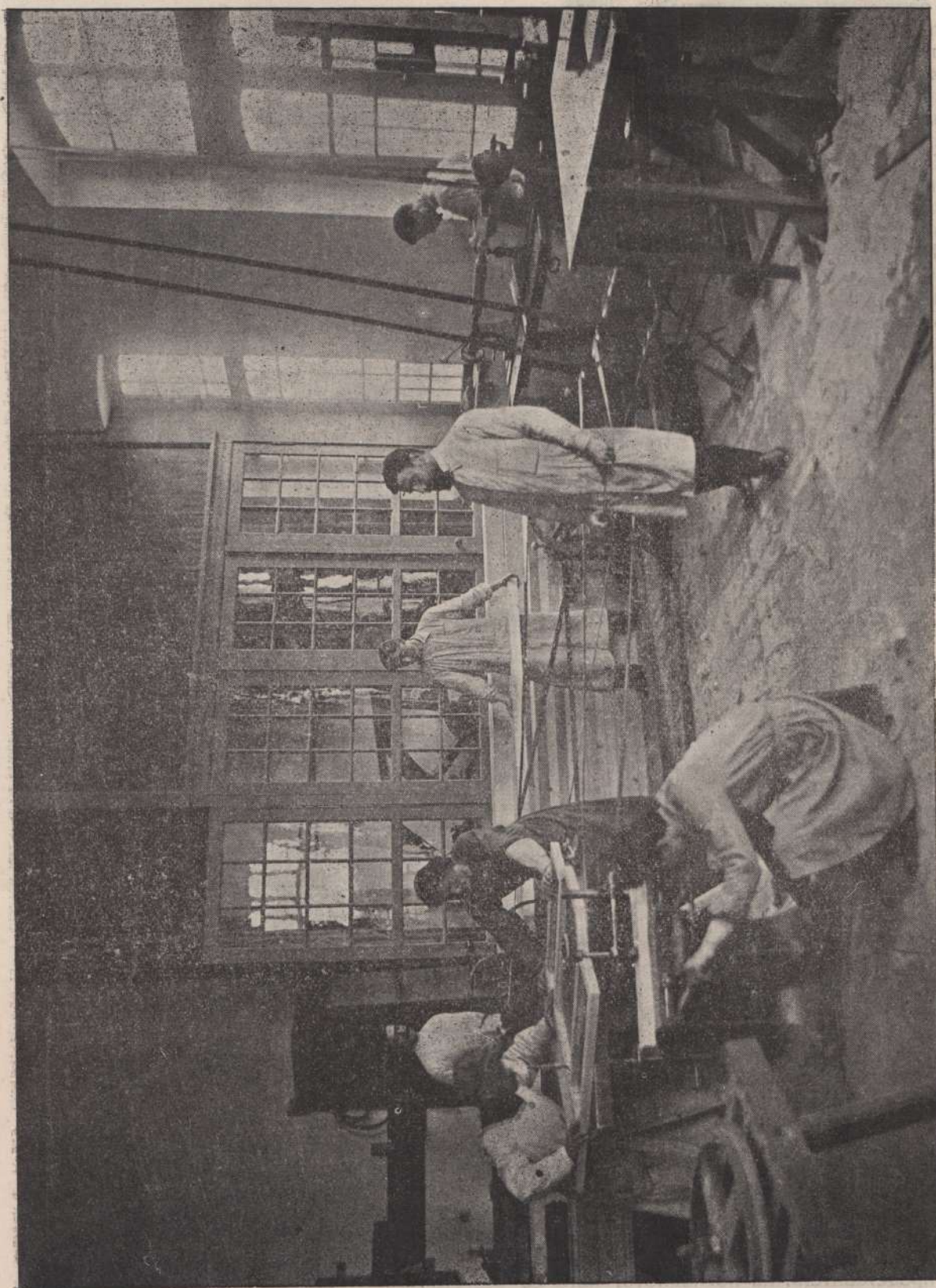


ЗДАНИЕТО НА УЧИЛИЩЕТО построено въ времето на г-нъ Вондракъ.



КАБИНЕТЪ изработенъ въ училището за лондонското изложение въ 1906 г.

Композиралъ И. Вондракъ



МАШИНОТО ОТДѢЛЕНИЕ въ училището презъ 1910/11 г.

Но и ние работехме усърдно и неуморно, и по негови скици и детайли правехме разни мебелни предмети отъ разни класически стилове: барокът, ренесансни, рококови, английски и други западни установени стилове и въ тогавашния модерен сецесионен стил, всички тѣ съставляваха за насъ все по-голямъ и по-привлекателенъ интересъ, което ни кара да обикнемъ занаята и се привържемъ и душевно съ него.

Презъ времето на нашия випускъ — 1906 година, за пръвъ пътъ дойде щастливата идея у сегашния юбиляръ да направи мебели въ националенъ български стилъ.

Той потърси мотиви и нѣмъри такива отъ българскитѣ чипровски и котленски килими и пригответи скицитѣ и детайлитѣ за единъ джбовъ кабинетъ, който по-силнитѣ ученици отъ нашия випускъ изпълнихме доста сполучливо. Сѣщия кабинетъ бѣ изпратенъ въ лондонското изложение презъ 1907 година, излаганъ тамъ и повторно повърнатъ въ русенското училище и сега краси директорската ни стая на училището ни.

Това накара неговитѣ ученици, следъ като научиха характеритѣ на стиловетѣ на другитѣ народности, да търсятъ и цвѣта изъ нашитѣ (българскитѣ) градини, забележителнитѣ стари черкви и манастири, както и отъ

частни стари жилища, които нашитѣ прадѣди украсявали. Съ малкото, което е останало отъ старитѣ времена, започна се и въ мебелното изкуство да се работи и развие чистъ български националенъ стилъ, който да ни характеризира и по който да сѣдятъ за нашата култура другитѣ народи и който да ни направи мѣсто въ семейството на културнитѣ страни.

Ето защо, той не е само пионеръ на столарския занаятъ у насъ, но има и голѣмъ дѣлъ на инициативата за създаването на националенъ български стилъ, въ областта на мобилировката на българскитѣ жилища и сгради.

И следъ 30 годишна непорочна и образцова служба, той изпълни съ грамаденъ успѣхъ своята мисия и тази на тѣзи, които сж го повикали. Той посѣя здраво семе на две главни култури у насъ.

И ние, които го познаваме и оценяваме, не намираме други по-подходящъ начинъ за да му изкажемъ нашата голѣма признателностъ, зарадъ неговото голѣмо дѣло, освенъ съ отпразнуването на неговия юбилей, който организираме, за да види лично чувствата на нашата признателностъ и благодарностъ.

гр. Русе 15-й октомврий 1927 год.

Илия Г. Круневъ.

Грижи на юбиляра за естетичната култура на питомцитѣ си.

Като прелиствамъ мислено историята на Русен. държавно сръдно столарско училище, спирамъ се на една блѣскава страница за насъ, учителитѣ и свършили преди последнитѣ две войни, страница която не трѣбва да се отмине, а трѣбва да се оповести на всѣки, който се интересува отъ хода на всички мѣроприятия, които сж насочени да издигнатъ България въ културно отношение.

Въ 1907 година столарското у-ще се премѣсти отъ старото въ новото си широко и удобно за целта и нуждитѣ помѣщение. Следъ като се настани, започна да се обзавежда модерно и да се издига като пжтеводителъ за модернизирването на тогавашнитѣ майстори по столарския браншъ. Въ 1908 г. обаче, се разбра, че тази роля на училището въ недалечно време ще излѣзе отъ тѣснитѣ рамки на гр. Русе и ще се разпростре изъ цѣлата ни страна, за да ръководи зараждащето се професионално образование, специално столарството. Изправенъ предъ тази перспектива на времето си, юбилярътъ разбра, че питомцитѣ на това у-ще, за да бждатъ добри представители на последното, кога се прѣснатъ изъ цѣлата страна, ще трѣбва, да бждатъ освенъ специалисти по професията, но хармонично развити въ интелек-

туално и естетично отношение. За тази цель той прояви доста грижи, като е подпомогналъ въ 1908 г. да се създаде една ученическа библиотека. Около тази библиотека се образува единъ културнопросвѣтителенъ кружокъ, който после става официаленъ и съ подкрепата на юбиляра се издига на подбавяща висота. Освенъ библиотеката и кружока, сформирова се и разви подпомогнатъ пакъ отъ него, единъ мандолино-тамбурашки оркестъръ. Но това не бѣше достатъчно. Липсваше още нѣщо. За да взематъ участие въ този културенъ подемъ всичкитѣ ученици отъ училището и за да види обществото, до каква степенъ на развитие сж достигнали последнитѣ и каква е целта и животътъ на училището, липсваше училищна сцена. Затова още съ почването на учебната 1908 — 909 г. г. се направи училищната сцена, която се декорира отлично отъ сегашния художникъ рѣзбаръ, тогавашенъ преподавателъ въ училището. г. П. Кънчевъ. Следъ като се създадохатъ условия, започна се отъ цѣлото у-ще единъ животъ, който не закѣснѣ да даде добри резултати. Това ще засвидетелствува всѣки, който е посетилъ тогавашнитѣ вечеринки и изложби.

Ст. Тодоровъ.



УЧЕБНА РАБОТИЛНИЦА въ училището презъ 1910/11 г.

Спомени

Краят на август бѣ, а приличаше като да е октомври. Азъ много добре помня, като днесъ, тоя день. Мина лѣтото, настана разкошна есенъ. Чудни цвѣта цвѣтѣха и благоухаеха около насъ. Азъ, малкиятъ човѣкъ, за когото имаше честъ роднински съвети, за да обмислимъ какво да правятъ отъ мене, намислихъ съ физически трудъ да изкарвамъ своята прехрана. Особено ми се хареса като занаятъ столарството, следъ като бѣхъ посетилъ, не знае по какъвъ случай, тогавашното столарско училище — именуемо държавна образцова работилница, кацнало надъ Дунава. Па и живота на ученицитѣ тогава ми много харесваше, макаръ че всички граждани тогава съ ирония и тънъкъ сарказъмъ ги именуваха „столаритѣ“. Но столаритѣ бѣха здрави, отбрани мжжаги, весели и по всичко се различаваха отъ гимназиститѣ. Решението да стан столаръ бѣ взето съ голѣмъ ентузиазъмъ. Следъ като представихъ всичкитѣ си документи въ канцеларията на училището, което се помѣщаваше вече въ собственото си здание — сегашното училище, на горнята дата азъ отидохъ да провѣря резултата.

Съ тихи стѣпки, съ затаенъ дѣхъ прекрачихъ прага на свещената ограда. Първиятъ човѣкъ, когото срещнахъ въ коридора на училището бѣше бледъ, цѣль обрасълъ съ коса и брада, облѣченъ съ черна дреха, олицетворяваше напълно защитника на народнитѣ права. Сърдцето ми силно заби, почувствувахъ голѣмо смущение.

Какво ще кажа, защо идъ ?

Обаче за голѣма мое изненада, той се скри нѣкъде задъ една врата. Гледамъ врати много, озъртахъ се да видя нѣкъде надписи, или черна дѣска съ обяви, но, за голѣмо очудване, не намѣрихъ такива. Види се, не съмъ знаелъ, кѣде да отида. Тъкмо разсждавахъ, какъ да излѣза отъ това трудно положение, чу се шумъ съ нервно скърцане на врата и говоръ, като да не бѣ на български езикъ.

Чувахъ, че директорътъ на училището билъ чужденецъ, обаче не го познавахъ лично. Тананикайки нѣщо, захапалъ моливъ въ уста, облѣченъ съ бѣла, но съ много крѣпки и измърсена съ туткалъ блуза, съ очила на очитѣ, слизаше една голѣма фигура отъ горния етажъ на училището. Добре избръснатъ, съ голо теме и брада, човѣкътъ стѣпваше бавно, но отмѣрено като всѣваше авторитетъ около себе си. — Навѣрно ще да е директорътъ на училището, помислихъ си азъ. На пръвъ погледъ ми се стори, че е много добъръ човѣкъ, сѣдейки по неговото разположение на духа, защото той все продължаваше да тананика нѣщо съ нотитѣ ту отъ долина, ту отъ горния регистъръ на гамата.

Следъ като го поздравихъ, както подо-

бава, попитахъ го, едва съ чутъ отъ вълнение гласъ :

„Господине Директоре, дали мога да науча нѣщо за себе си. Искамъ да постѣпя ученикъ при Васъ, ида по собствено желание и съ голѣмъ меракъ. Подалъ съмъ документитѣ си по-рано, дали съмъ приетъ?“

Той се обърна, прикова ме съ погледа си, спрѣ за моментъ своята мелодия, изгледа ме отъ краката до главата па ми каза:

„Какво искате, отъ кѣде сте?“ Отговорихъ му, че съмъ отъ Русе, като предполагамъ, че съ това мога да се представя по-добре, отколкото ония, които идатъ отъ разни села и паланки. Изглежда, че Русенци трѣбва да сж се доста отличили, защото още не довършилъ фразата си, той, търсейки яката на блузата си съ два прѣста на ржката, маниеръ познатъ у насъ като знакъ на недоволство, извика:

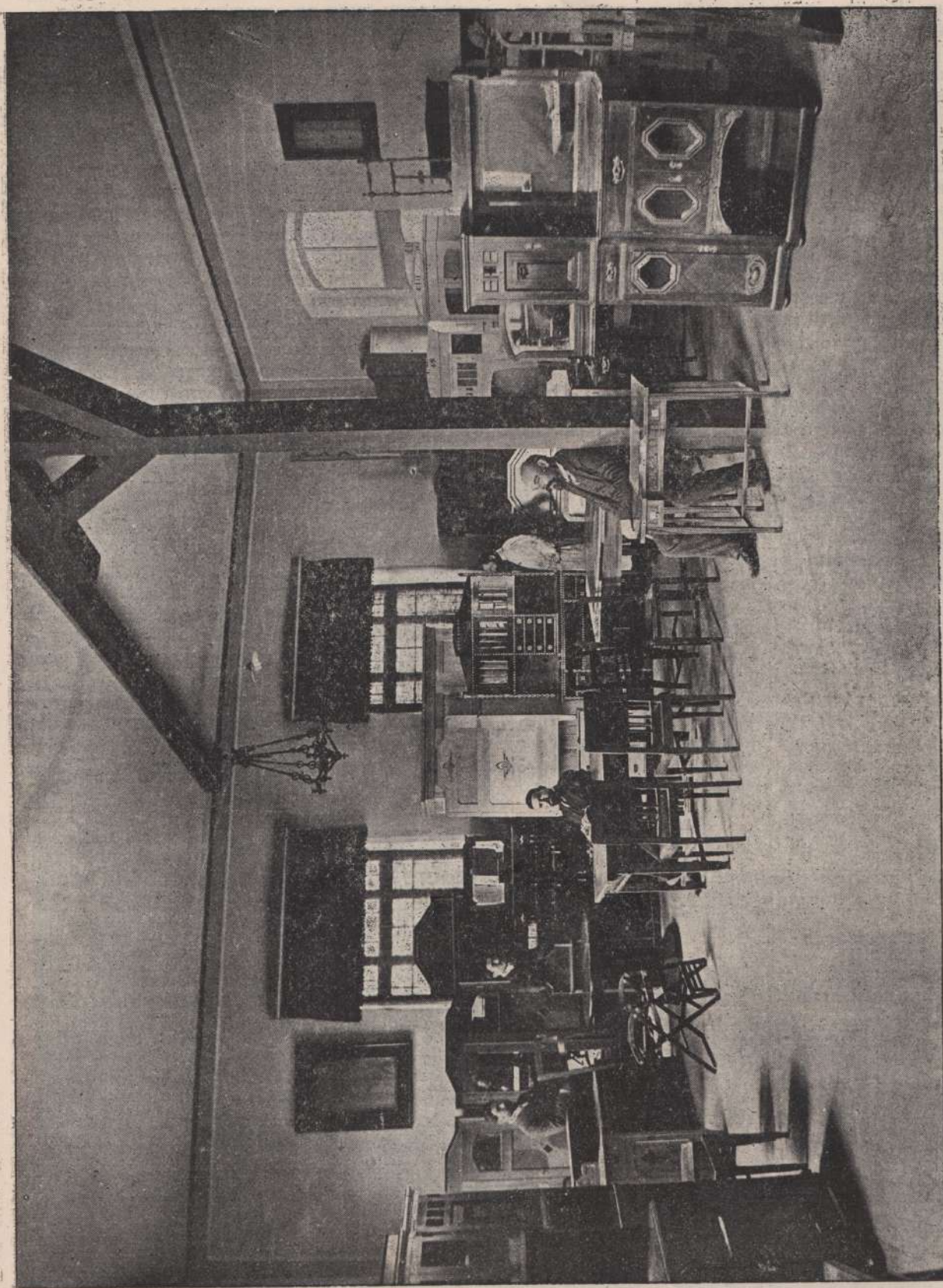
„Да се махашъ отъ тука, не ми требешъ, Руснуклии, всички сте фагабонти“, и пакъ продължи самодоволно своята безконечна пѣсенъ, отивайки си.

Може би той въ себе си се е смѣлъ на моята наивностъ, като ме уплаши, че не иска Русенци, но менъ ми идѣше да заплача, защото всичкитѣ ми надежди, да бѣда майсторъ, самостоятеленъ, да творя блага за обществото, рухнаха. Излизамъ съвършено убитъ отъ училището, но все пакъ не престанахъ да се интересувамъ, дали действително не съмъ приетъ, или директорътъ въ това хубаво настроение, каквото имаше, се е пошегувалъ съ мене. Разбрахъ, че съмъ приетъ за ученикъ въ столарското у-ще, но все не мога да отгатна думитѣ на директора, които ми каза тогава.

* * *

Единъ день, въ началото на пролѣтътъ, когато почва да се мръква късно и когато едва се усѣщаха слънчевитѣ лжчи въ прозрачния въздухъ, отивахъ на училището съ книжки въ ржка. Бѣхъ добре разположенъ, имахъ желание да скачамъ, да пѣя изъ улицитѣ, безъ да подозирамъ, че нѣщо лошо ще ми се случи.

Въ класъ по практика сме. Бѣхъ единъ отъ скромнитѣ ученици, може би поради своето незавидно материално положение, та всѣка минута бѣше за менъ скѣпа. Понеже ни предстоеше класъ по теория, следующиятъ часъ трѣбваше да се почисти работилницата и да се чака учителя. Тогава всички занятия се водѣха въ работилницитѣ. Въ това време, когато всѣкой бързаше да си почисти и бѣде готовъ за теоретични занятия, намѣриха се мои другари, които запалиха талаша, поставенъ въ печката, не поради обстоятелството, че е студено, но ей така — нарочно, да се запуши и да се загуби малко време за про-



УЧИЛИЩНА ИЗЛОЖБА ОТЪ ГОТОВИ ИЗДѢЛІЯ ПРЕЗЪ 1911/12 Г.

вѣтряване на стаята, и по малко време да остане за изпитъ на ученицитѣ, защото падаха двойки. Всички знаехме, кой може да бѣде, но никой не смѣеше да каже истината, тъй като неприятноститѣ после бѣха били по-големи съ другаритѣ, отколкото мъмренето на учителя.

Влиза преподавателятъ въ класъ, но като видѣ че стаята е запущена, намуси се и се върна обратно. Всички очаквахме бурята. Не мина много време, ето и любимиятъ нашъ директоръ (именуемъ тогава Братко) иде и, промѣнилъ доста цвѣта на лицето си, извиква:

„Кой запали печка?“ Никой нищо не казва, тишина като въ гробъ, муха да бръмне, ще се чуе. „Кой запали печка?“ крещи той и тропаше кракъ въ земята.

Сжщо никакъвъ отговоръ не последва.

Види се, увѣрилъ се въ обстоятелството, че друго яче не ще изкопчи тайната, позахили се, тръгна къмъ мене, хвана ме за врата съ едната ръка, а съ другата взе единъ трионъ и извика:

„Ще ми кажешъ ли, кой запали печка? Сега ще те заколя“.

Най-напредъ се изплашихъ, но следъ като разбрахъ отъ чертитѣ на лицето му, че това е шега, успокоихъ се, и отстояхъ изпитанието. Остави ме, усмихна се самодоволно, че ме е изплашилъ предъ класа, и, тананикайки своята безконечна мелодия, си излѣзе.

* * *

Всѣкога, когато си спомня за тоя случай, немога да не се стѣрпя да се смѣя.

Зимата си отиде, вече бѣ пролѣтъ. Месець май цвѣтѣше и наливаше съживителни сокове въ златнитѣ сѣдове на младата природа. Събрани всички ученици отъ класа, често

си устройвахме концерти ту съ инструменти, ту съ уста, тъй като бѣхме най-големитѣ музикални сили въ училището.

Забравили се, че сме въ работилницата, най-музикалниятъ отъ насъ, И. Ж., отъ Видинъ, сега покойникъ, започна една ария, не помня автора ѝ, следъ което всички започнахме да я украсяваме съ своитѣ устни свирки. Ненадейно влиза „Братко“ и всички ние, които го бѣхме видѣли, престанахме да свиримъ, като си продължавахме работата. Само нашиятъ диригентъ продължаваше да изпълнява своитѣ вариации, като му усилваше, ту отслабваше темпото. Това ту качество го правѣше за всички любимецъ. Подаваше му се това изкуство.

„Братко“, безъ да бѣде забелязанъ, се приближи бавно до него, посегна съ дѣсната си ръка къмъ устата му, като че грабна нѣщо отъ тамъ, донесе го до своитѣ уста и почна да свири една непонятна за насъ мелодия. Нашиятъ диригентъ спрѣ да свири, защото му бѣше отнета свирката. Това накара всички ни да се смѣемъ. Следъ тая весела частъ, настана трагичната. Застана Директорътъ сериозенъ, но все пакъ не страшенъ, имаше нѣщо мило въ изражението му, обърна се къмъ всички съ думитѣ:

„Чуйте бе, братко, ми сме говорили много пжти, че въ време на работа не се свири, ще ме накарате да вземемъ едно дърво и ще ви счупимъ глави. Ако ме разсърдите по вече, всички ще ви сгоня на венка!“

Отдалечавайки се отъ насъ, Братко, почна пакъ да тананика безконечната си и за никого непонятна пѣсенъ. Той съ примѣри и съ шеги стана на всички ни любимецъ и ни научи, какъ да се поставимъ въ живота.

Ю².

Единъ цененъ приносъ къмъ историята на столарското образование у насъ това е безспорно отчетътъ на юбиляра, нареченъ

О Т Ч Е Т Ъ

на Държавното Срѣдно Столарско Училище въ гр. Русе, за 15 годишното му съществуване въ гр. Русе отъ учсбнитѣ 1895—1909—1910 год.

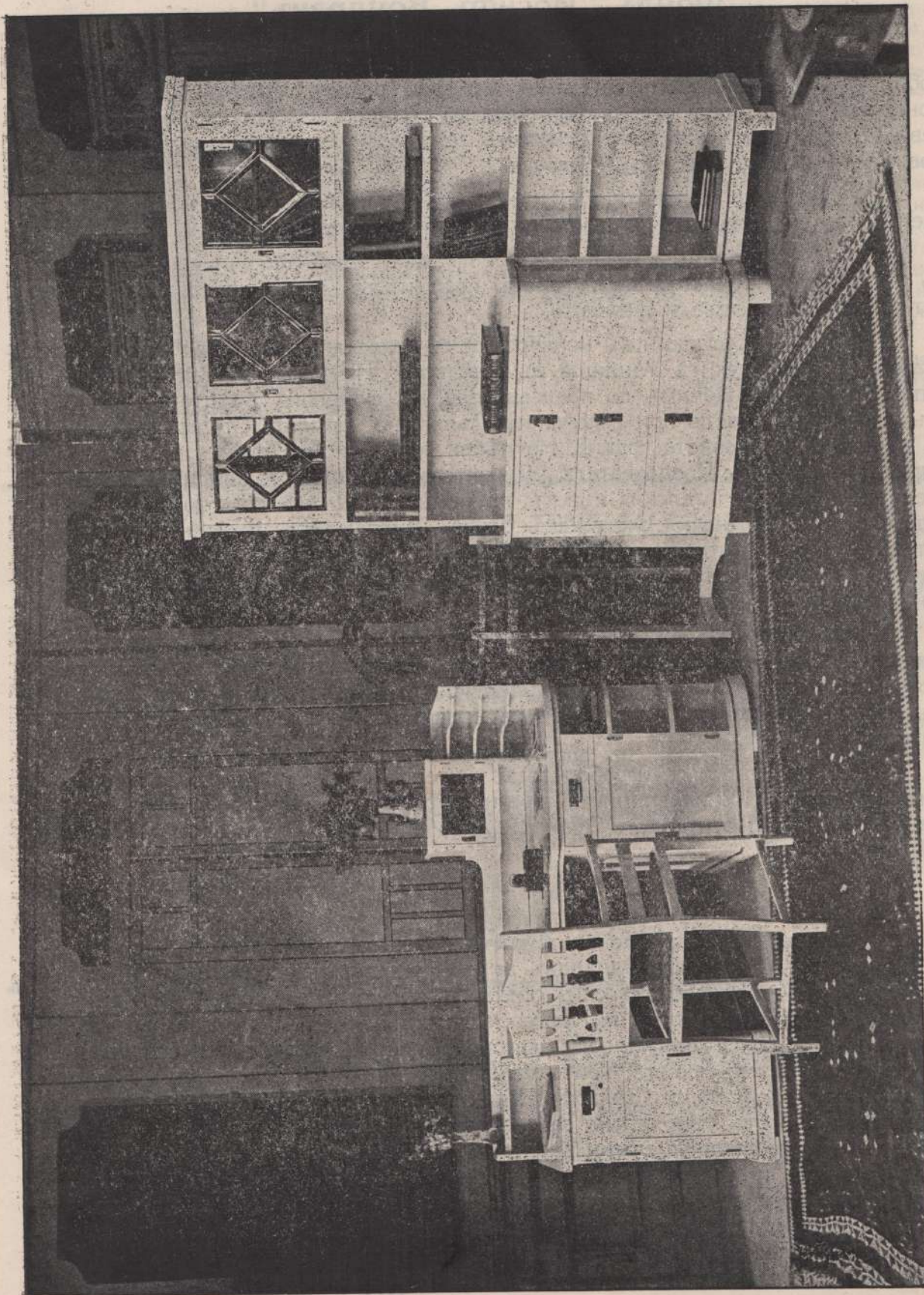
Русе, печатница Ст. Ив. Роглевъ 1912 год.

Въ този отчетъ юбилярътъ дава кратка история отъ основаването на училището, извлѣчение отъ годишнитѣ си рапорти, изложение за вървежа на училището, неджзитѣ, мѣрkitѣ за отстранението имъ, разни мѣроприятия, учебния материалъ, училищния материалъ, вещественния разходъ, състава на преподавателския персоналъ, статистически сведения, списъкъ на свършилитѣ столарското училище, кой де е и съ какво се занимава.

Отъ сведенията по този отчетъ, всѣки може да види най-нагледно дейността на юбиляра и прецени най-правилно заслугитѣ му къмъ столарското образование у насъ.

Отчетътъ е разпрѣснатъ още презъ 1912 год. изъ читалищата въ цѣлото царство, отдето интересувашитѣ се могатъ да го намѣрятъ и прочетатъ.

Отъ Юбилейния Комитетъ.



КАБИНЕТЪ на Н. Величество покойната Царица Елеонора въ Евксиноградъ.

Фондъ „Иосифъ Вондракъ“.

За да се възобнови и усъвършенствува старобългарският стилъ въ мобилитѣ и вътрешната архитектура на Българскитѣ жилища, азъ, Иосифъ Вондракъ, подарявамъ отъ своитѣ скромни сръдства сумата двадесеръ хиляди лева, която да послужи като основенъ капиталъ за учредяване фондъ на мое име — фондъ „Иосифъ Вондракъ“.

Сумата да се вложи въ Русенската Популярна Банка, на която азъ съмъ членъ, или въ нѣкоя отъ държавнитѣ Банки въ града.

Отъ ежегоднитѣ ѝ лихви да се премиратъ най-сполучливо изпълненитѣ въ старобългарски националенъ стилъ проекти въ видъ на рисунки, скици, детайли, перспектива и акварелъ.

Като участващи въ конкурса да се допускатъ свършилитѣ последнитѣ класове на Столарскитѣ Училища въ царството. Изпълненитѣ проекти да се изпращатъ съ псевдонимъ до председателя на фондовия комитетъ, избранъ отъ учителския съветъ при Русенското Държавно Сръдно Столарско Училище въ началото на учебната година. На първи януари всѣка година ще се събира журито въ съставъ: Председателъ - Директорътъ на сжщото училище и членове: представителъ на учителския съветъ, председателя на фондовия комитетъ, Председателътъ на Русенския Окръженъ Сждъ, Държавниятъ архитектъ и представителъ на Русенското Архитектно Дружество и основателя на фонда, докато още той е живъ, ще прегледва постъпилитѣ проекти, за да премира най-хубава и най-сполучливо изпълненитѣ отъ тѣхъ.

Премиранитѣ проекти ще се задържатъ и заедно съ фотографиитѣ на тѣхнитѣ изпълнители ще се поставятъ на видни мѣста въ коридоритѣ на Русенското Столарско Училище. Другитѣ сполучливи проекти фондътъ да откупува отъ изпълнителитѣ имъ, а слабитѣ да възвръща на ония, които сж ги представили.

За целта да се изработи отъ учителския съветъ при горепоменатото училище, подробенъ правилникъ, регистриранъ при Русенския нотариусъ и утвърденъ отъ Почитаемото Министерство на Търговията, Промышлеността и Труда.

Иосифъ Вондракъ.

* * *

Като вижда това високопатриотично чувство, тия нѣжни бащински грижи на Юбиляра Г-нъ **Иосифъ Вондракъ** за издирването, възобновяването и усъвършенствуването на старобългарския стилъ въ областта на мобилитѣ и въ тази вътрешната архитектура на българскитѣ жилища и като смѣта за свой мораленъ дългъ да го подкрепи въ благородната му инициатива за създаване на този народополезенъ фондъ, който да буди интересъ и съревнувание у ученицитѣ отъ всичкитѣ наши Столарски Училища, — юбилейниятъ комитетъ, за да спомогне и той отъ своя страна за засилването на фонда, реши да се издаде въ честъ на уважаемия щедъръ дарителъ една юбилейна книжка отъ 24 страници, която да се разпространи най-широко. Чистиятъ приходъ отъ книжката, както и отъ другитѣ случайни приходи по отпразнуването на юбилея ще се внесатъ въ фонда за засилването му, та той да стане такъвъ, който ще задоволя напълно желанията и предвижданията на основателя си.

Отъ Юбилейния Комитетъ.

Драги Юбилярю!

Днесъ, когато цѣла столарска България се готви тържествено да отпразднува тридесетгодишната непрекъсната директорска и учителска дейност на родоначалника на Столарското образование у насъ — Иосифъ Вондракъ, дружеството на учителитѣ отъ професионалнитѣ училища въ гр. Русе, високо ценейки заслугитѣ на юбиляра, съ възторгъ се присъединява къмъ това културно тържество, акламирайки своя почетенъ председателъ.

Въ единъ периодъ на възраждане, на събуждане отъ петвѣковното робство ние виждаме въ историята на българското развитие редица културоносители чужденци. Единъ отъ многото такива е и нашиятъ юбиляръ.

Дошелъ отъ ранни младини, далъ всичко свое — и знания, и сила — за поставяне на наята „Столарството“ на нуждната висота, ние го виждаме и днесъ, следъ тридесетъ

години, да работи неуморно въ това направление. Въ училището, въ работилницата, въ занаятчийското сдружение, дръжеството на учителитѣ отъ Професионалнитѣ училища, на което той е единъ отъ основателитѣ — на всѣкжде съ свойствената нему енергия той работи, той твори.

Възрадвани отъ тържествения моментъ, ние, по младитѣ учители отъ дружеството, на което ти принадлежишъ, покланяйки се предъ твоята прекосилна дейностъ като учител — творецъ, високоиздигайки знамето на творчество, култура и напредъкъ на страната ни, извикваме въ единъ гласъ: „Да живѣе нашия милъ учителъ. Да живѣе нашиятъ старъ колега!“

Отъ Дружеството на професионалнитѣ учители въ гр. Русе.

ИЗЛѢЗЕ ОТЪ ПЕЧАТЪ И СЕ ПУСНА ВЪ ПРОДАЖБА: РЪКОВОДСТВО-КАТАЛОГЪ за столаря

Б. БИЖЕВЪ, Директоръ на Държавното Сръдно Столарско Училище въ гр. Русе и Ж. Долчинковъ учителъ при сѣщото училище издада ръководство-каталогъ необходимъ за всѣки столаръ.

Ръководството е комплектувано отъ различни видове оригинални проекти художествено изработени придружени съ необходимитѣ пояснения.

То съдържа повече отъ 40 гарнитури и 50 различни предмети, отпечатани на не по-малко отъ 76 луксозни предложки съ размѣръ 30 × 40 см. въ елегантна папка.

ЦЕНА 360 ЛЕВА.

ПОРЖКИ ПРИ АВТОРА.

Атанасъ Г. Паланковъ

Търговия и производство на строителни материяли. Има готови и изработва по поржчка: дюшеме, первази, сачаци, челни и др.

Специаленъ материалъ за дограма.

СОФИЯ, ул. „Царъ Симеонъ“ и жгъла „Пайси“ № 71, телефонъ № 1844.
Клонъ ГАРА БЕЛОВО, Телеф. № 5 .Стоварище: САРАМБЕЙ, Телеф. № 2.

РУСЕНСКА
Популярна Банка

КРЕДИТНА КООПЕРАЦИЯ

Членъ на Бълг. Централ. Кооперативна Банка
и съюзъ на популярнитѣ банки.
С О Ф И Я.

Капиталъ	8,000,000 лева
Резерви и фондове	1,000,000 „
Влогове и спестявания	20,000,000 „
Други средства	7,000,000 „
Общъ кооператив. капиталъ	36,000,000 лв.

Кредитира членове — кооператори на най-износни условия.

Приема влогове срочни, безсрочни и спестовни.

Специална служба съ касички за детски спестявания.

ИЗВЪРШВА преводи изъ цѣлото Царство.
ИНКАСИРВА търговски ефекти, платими въ всички градове и по-голѣми населени пунктове на страната.

ИЗДАВА ГАРАНЦИОННИ УДОСТОВѢРЕНИЯ за участие въ търгове, спиране изпълнения, касационни депозити и пр.

За телеграми: „ПОПУЛЯРБАНКЪ“.
Телефонъ № 111.

СОЛОМОНЪ АЛКАЛАЙ

СЪБИРАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО — РУСЕ

Складове за дървенъ строителенъ материялъ на едно и дребно, парна дъскорѣзница, специална фабрика за каси и талашъ за опаковка на яйца и др.

В Н О С Ъ

Телегр. адресъ: СОЛОМОНЪ АЛКАЛАЙ.
Телефони: Кантора и Фабрика № 392; Складове № 512; Домове № 402 и 183.

1-ва Българска Привил. Фабрика
за химически произвед. и тенежени издѣлия

ИСКОВИЧЪ & ЛЕВИ

РУСЕ

Димитръ Д. Дюлгеровъ

— РУСЕ —

ул. АЛЕКСАНРОВСКА № 66

Съ разни желѣзарски и бояджийски стоки

За телеграми: Димитръ Дюлгеровъ
Телефонъ № 405

ХРИСТО П. ДЪЧЕВЪ

— РУСЕ —

ИНСТРУМЕНТИ, СТРОИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ,
ТЕХНИЧЕСКИ МАТЕРИАЛИ, БОИ.

Телефонъ № 384.

CHR. P. DATSCHEFF

— RUSTSCHUK —

WERKZEUGE — BAUMATERIALEN
TECHNISCHESWAREN — FARBEN.

Telephon № 384.

Сладкатница „ТЕТЕВЕНЪ“

Познатия русенски първокласенъ локалъ наново ремонтиранъ европейска обстановка.
Презъ зимния сезонъ разнообразни специалитети съ битъ каймакъ (фришка).

Грандъ хотелъ „ТЕТЕВЕНЪ“

елегантенъ хотелъ въ центра на града
Централно водно отопление бесплатно.

Стопанинъ: БР. И. РЕВЕНСКИ

Телефонъ № 304.

МИХАИЛЪ ДУЧЕВИЧЪ

ТЪРГОВЕЦЪ — РУСЕ

НА РАЗНИ ДЪРВЕНИ СТРОИТЕЛНИ
МАТЕРИАЛИ

Телефонъ № 170

Представителъ на фабрика
БР. НИКИФОРОВИ & С-ие с. НЕЙКОВЦИ
при Гара Плачковци за варенъ и сушенъ букъ

БР. ВАРТАНЯНЪ

— РУСЕ —

СКЛАДЪ ЗА ДЪРВЕНЪ СТРОИТЕЛЕНЪ
МАТЕРИАЛЪ

ТЕЛЕФОНЪ № 148

Илия И. Георгинопулосъ

ТЪРГОВЕЦЪ-ДЪСКАРЪ — РУСЕ

задъ столарското училище, кждето ще намѣрите винаги доброкачествени дъски, греди и шипки при цени и условия най-износни.

Цигли Каспичански и Горнеорѣховски

ЖАКЪ ИСКОВИЧЪ

СКЛАДОВЕ

за дървенъ строителенъ материялъ

РУСЕ

Телегр. адресъ: „Табла“ — Телефони № 52, 81

Машинна фабрика
Е. Мюлхаупт & Со Акц. Д-во
— РУСЕ —

Основен капиталъ 5,000,000 зл. лева напълно внесени

Телефони: Дирекцията 331

Кантора 198

Единствената въ страната най-голяма и специална фабрика за водни турбини „Францисъ“ и „Пелтенъ“

ВСИЧКИ МЕЛНИЧНИ МАШИНИ:

ВАЛЦОВЕ

КОМБИНИРАНИ ЕВРИКИ — собственъ патентъ

ТАРАРЪ-АСПИРАТОРИ

ШЕЛМАШИНИ, ВЕНТИЛЯТОРИ

ПЛАНЗИХТЕРИ — два, три четири и шестъ пасажни

ТРАНСМИСИОННИ НАРЕДБИ

БУРАТИ

ЕЛЕВАТОРИ

ФИЛТЕРИ

ДЕТАШОРИ и др.

ДЕПОЗИТЪ И ГЕНЕРАЛНО ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО:

1. SOCIÉTÉ GÉNÉRALE MEULIÈRE — LA FERTE
SOUS JOUARRE — за мелнични камъни.

2. SCHWEIZERISCHE LOKOMOTIV — u. MASCHINEN-
FABRIK — WINTERTHUR — за Диезелъ мотори.

ДЮЛГЕРОВЪ & ПЕЙЧЕВЪ
РУСЕ

ул. АЛЕКСАНДРОВСКА № 71.

ТЕЛЕФОНЪ № 230.

За телеграми:

Дюлгеровъ Пейчевъ

МАГАЗИНЪ

съ разни желъзарски, коларски,
тенекеджийски и бояджийски стоки.
Желъзарски и коларски инструменти:
желъзо бормашины, ости, менгемета,
наковални, безиръ, минерални цилиндри-
ви масла и джамове.

АГРОНОМНО и ТЕХНИЧЕСКО БЮРО

Иванъ Фетваджиевъ

— РУСЕ —

ул. КУБРАТЪ № 2.

Земледѣлски, индустриални машини
и технически потребности.

Инструменти и учебни помагала за
специални училища и апарати за
разни научни цели въ областъта на
земледѣлието и техниката.

Оферти и проспекти при поискване.

БРАТЯ ГАБРОВСКИ — РУСЕ

КРЕВАТНА ФАБРИКА

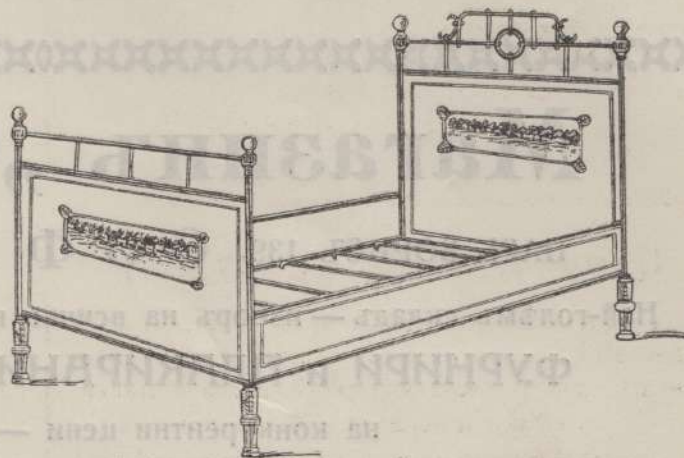
„ИЗКУСТВО“

Изработва всъкакви таблени
и месингови кревати, нощни шкаф-
чета, омивалници, закачалки
тоалетни и др.

Здрави пружини.

Винаги на складъ най-богатъ
асортиментъ.

ЦЕНИ И УСЛОВИЯ КОНКУРЕНТНИ.





опт. изд. 1934 г.

РАДЕН

ПЪРВА БЪЛГАРСКА ФАБРИКА ЗА ОГЛЕДАЛА, РАМКИ И ДР.

НА

БАРУХЪ МЕВОРАХЪ С-ве

Най-голямъ депозитъ на всички видове кристални, орнаментови (декоративни), армирани, покривни, обикновенни и др. стъкла.

СПЕЦИАЛИТЕТИ НА ФАБРИКАТА:

огледала кристални и полукристални по дадени размъри и форми;
стъкла кристални и полукристални шлифовани или само кантирани, споредъ нуждитъ на клиентелата.

Изработване **розетки и перли** на стъкла.

Специално отдѣление за **месингови рамки** съ шлифовани стъкла (Messingverglasung), по специаленъ каталогъ и модели на клиентитъ.

Автоматически **машини за шлифоване**, които даватъ абсолютно чистъ, брилянтенъ фасетъ.

Двигатели надъ 25 конски сили — Надъ 60 души работници.

Постоянни доставчици на всички мебелни училища.

Поръчки се изпълняватъ най-бързо и акуратно, франко вагонъ София, застраховани противъ счупване и пжтuvatъ по Б. Д. Ж. съ 35% намаление въ полза на клиента.

ФАБРИКА

ул. „Антимъ I“ № 13

МАГАЗИНЪ И КАНТОРА

пл. Св. Недѣля № 11

ТЕЛЕФОНИ: Фабрика 587 — Магазинъ 476 — Следъ работното време 3387

Магазинъ „Фурниръ“

ЦАРЬ БОРИСЪ 139 С О Ф И Я ТЕЛЕФОНЪ 1549

Най-голямъ складъ — изборъ на всички видове I-во качествени чуждестранни **ФУРНИРИ** и **ПЛАКИРАНИ ДЪСКИ** (шперплати)

на конкурентни цени — износи условия.

Поръчките изпълняваме най-акуратно.



ИЗДАНИЕ
на Юбилейния Комитетъ — Русе
ЦЕНА 15 ЛЕВА